
Dzieje Drzewicy w materiałach archiwalnych

W dniu 5 maja 1429 r. w Nieszawie król Władysław II Jagiełło nadał osadzie Drzewica prawa miejskie. Niewątpliwy awans niewielkiej wioski wynikał m.in. z ważnej pozycji politycznej na dworze królewskim zajmowanej przez dostojników z rodu Drzewickich herbu Ciołek. W 2019 r. Drzewica obchodzi 590. rocznicę wspomnianego wydarzenia, zaś Archiwum Państwowe w Piotrkowie Trybunalskim - jako partner obchodów jubileuszowych, prezentuje niniejszą wystawę.

Ze względu na swe położenie geograficzne (u północno-wschodnich granic powiatu opoczyńskiego), a także liczne przemiany administracyjne, jakich ziemie te zaznały na przestrzeni wieków, materiałów archiwalnych dotyczących dziejów Drzewicy można poszukiwać w kilku archiwach państwowych. W przypadku Archiwum Państwowego w Piotrkowie Trybunalskim, znajdują się one w zasobie jego Oddziału w Tomaszowie Mazowieckim. „Drzewicana” te częściowo stanowią odrębne zespoły archiwalne, po części zaś rozsiane są po kilku zespołach będących pozostałością po urzędach i instytucjach obejmujących zakresem swego działania całość ziem powiatu opoczyńskiego. Niniejsza ekspozycja – oprócz uhonorowania wspomnianego jubileuszu – jest formą zaproszenia wszystkich miłośników dziejów regionalnych do pogłębiania swej wiedzy właśnie za pośrednictwem bezcennych świadectw historii – materiałów archiwalnych.

Naszą wspólną podróż w czasie rozpoczynamy od akt hipotecznych. W zespole o nazwie „Hipoteka Powiatu Opoczyńskiego” znajduje się niewielka liczba ksiąg hipotecznych dotyczących Drzewicy. Materiały te, pochodzące z pierwszej połowy XX w., oprócz informacji zapisanych w kolejnych częściach ksiąg, zawierają często w załącznikach barwne plany ukazujące poszczególne fragmenty dawnej Drzewicy.

WYKAZ HIPOTECZNY

Tom

Księga niniejsza utraciła moc prawną
z dniem 1 stycznia 1989 roku i uległa
zamięciu zgodnie z § 5 ust. 1 ro p
Ministra Sprawiedliwości z dn. 14 lipca
1986 roku (Dz. U. Nr 28, poz. 141)

Opoczno, dnia 5.03.2003r.

i wpisano do Rep. In. 2353

Rep.
1933-1937

Zastrzeżenia

Wymienienie nieruchomości i opisanie granic

Na wpis treści
z wniosku Nr. 1.*beuto*Kolonia
"Drzewica Miasto Część IX"

Nadajęca się z dwóch części oznaczonych Nr. 1 i 2 na dwóch planach i rejestrach pomiarowych przechowywanych w dowodach tej Księgi pod Nr. 2 i 3 zawierających rozległości, a mianowicie: Nr. 1 - 61 hektarów 1493 mtr. kw. i Nr. 20 hektarów 9255 mtr. kw., czyli ogólnej rozległości 82 hektarów 748 mtr. kw., wyłączone z dóbr „Drzewica Miasto” powiatu opoczyńskiego, Województwa Kieleckiego z przyległościami.

okw. 10/94

Z nr 1 na podstawie wniosku z dnia 14 września 1996 roku okw. 10/94, przenieś działki nr 28, 29, 30/1 o łącznej powierzchni 46 ha 900 mtr. kw., dla których założono księgę wieczystą Kw. nr 19.446. Pozostała część pod nr 2. Wpisano dnia 25 czerwca 1997 roku księga hipoteczna 5.9848 ha.

Plan
gruntów wydzielonych z majątku prywatnego
Drzewica pod nazwą
DRZEWICA - MIASTO CZĘŚĆ IX
w gminie Drzewica, powiecie Opoczyńskim
województwie Łódzkim
położonego

Pomiaru na gruncie dokonat w roku 1932 plan niniejszy
sporządził według protokołu magnetycznego w tymże roku
mierniczy przysięgły **Donat Paszek**

Wzrost i wys. dok. 60/1
Data: 28.6.1932

MIERNICZY PRZYSIĘGŁY *Donat Paszek*
Wykaz powierzchni ogólnej.

Ha	metry ²
20	9255

Opis gruntów przyległych.
powiat Opoczyński.

- od A do B grunty rozparcelowane majątku Drzewica
- " B " C " wsi Antoniew
- " C A " majątku Drzewica

nr gr.	Lata		Czwartki		Rozm. Zehn	
	o	f	roz.	o		
57.	60	18	SW:	0	05	129.7
47.	150	16	SW:	29	49	113.7
58	203	53	SW:	5	56	209.
49.	197	19	SW:	28	37	155.
50	156	04	SW:	52	33	118.
51.	155	36	SW:	76	57	154.
52	119	84	SW:	42	17	142.
53	172	47	SW:	35	04	141.
20.	150	37	SW:	5	41	94.
65.	108	35	SW:	65	44	11.
64.	141	02	SW:	75	18	8.
63.	203	24	SW:	81	18	11.
62.	237	33	SW:	23	45	12.
61.	149	38	SW:	54	07	12.
60.	239	31	SW:	5	24	3.
59.	124	25	SW:	50	11	1.
58.	169	48	SW:	60	23	1.
57.						
20.	47	00	SW:	52	41	
19	68	10	SW:	59	09	
65.	64	50	SW:	5	41	
20.						
47.	81	56	SW:	0	05	
53	64	25	SW:	30	84	20.
54	64	30	SW:	31	10.	

ciekawe i pozwalające niemal dosłownie „spojrzeć w oczy” drzewiczanom z ubiegłego stulecia są podania o dowody osobiste. Oprócz podstawowych danych urzędowych do podań tych załączano fotografie. Być może są one jedynym już sposobem, aby poznać wygląd swych przodków. Akta gminy Drzewica zawierają – oprócz materiałów statystycznych, czy wielokrotnie już publikowanych dokumentów dotyczących walk Kampanii Polskiej 1939 r. – również świadectwa życia kulturalnego i politycznego. Przykładem tego są m.in. prezentowane na naszej ekspozycji dokumenty związane z drzewickimi wydarzeniami dotyczącymi śmierci ministra Bronisława Pierackiego (1934 r.), etc.

Nr. domu		Nr. miesz.		Kom.		P. P.		11									
Dowód osobisty nazwa dowodu, Nr. data i urzad, ktory dowod wy- stawił		Przynaloznosc pa- stwowo, nazwa do- wodu, stancjonal- nego przynaloznosc paistwowo, Nr. do- la i urzad wysta- wialcy		Poprzednie miejsce zamiesz- kania (miejscowosc, gmina, powiat, ulica i Nr. domu)		Prawne miejsce zamieszkania		c) Data zamieszka- nia w gminie b) Nr. kt. domu, re- gionu budowlanego c) data zamieszka- nia do rejestru (jeżeli urzednik nie poci- nie placit, od urzedu.)		Nastepne miejsce za- mieszkania (miejscowosc, gmina, powiat, ulica i Nr. domu, w razie zmiany placit „ciastu”)		a) Data opozycji gminy (takie data i miejsce opozycji) b) Nr. kt. budowl- nego budowlanego c) Data opozycji z rejestru.		Podstawa o karach		UWAGI	
12		13		14		15		16		17		18		19		20	
12.11.1913 12.11.1913 12.11.1913 12.11.1913 12.11.1913								a) 12.11.1913 b) 12.11.1913 c) 12.11.1913		a) 12.11.1913 b) 12.11.1913 c) 12.11.1913							
								a) 12.11.1913 b) 12.11.1913 c) 12.11.1913		a) 12.11.1913 b) 12.11.1913 c) 12.11.1913							
								a) 12.11.1913 b) 12.11.1913 c) 12.11.1913		a) 12.11.1913 b) 12.11.1913 c) 12.11.1913							
								a) 12.11.1913 b) 12.11.1913 c) 12.11.1913		a) 12.11.1913 b) 12.11.1913 c) 12.11.1913							
								a) 12.11.1913 b) 12.11.1913 c) 12.11.1913		a) 12.11.1913 b) 12.11.1913 c) 12.11.1913							
								a) 12.11.1913 b) 12.11.1913 c) 12.11.1913		a) 12.11.1913 b) 12.11.1913 c) 12.11.1913							
								a) 12.11.1913 b) 12.11.1913 c) 12.11.1913		a) 12.11.1913 b) 12.11.1913 c) 12.11.1913							
								a) 12.11.1913 b) 12.11.1913 c) 12.11.1913		a) 12.11.1913 b) 12.11.1913 c) 12.11.1913							
								a) 12.11.1913 b) 12.11.1913 c) 12.11.1913		a) 12.11.1913 b) 12.11.1913 c) 12.11.1913							
								a) 12.11.1913 b) 12.11.1913 c) 12.11.1913		a) 12.11.1913 b) 12.11.1913 c) 12.11.1913							
								a) 12.11.1913 b) 12.11.1913 c) 12.11.1913		a) 12.11.1913 b) 12.11.1913 c) 12.11.1913							
								a) 12.11.1913 b) 12.11.1913 c) 12.11.1913		a) 12.11.1913 b) 12.11.1913 c) 12.11.1913							
								a) 12.11.1913 b) 12.11.1913 c) 12.11.1913		a) 12.11.1913 b) 12.11.1913 c) 12.11.1913							
								a) 12.11.1913 b) 12.11.1913 c) 12.11.1913		a) 12.11.1913 b) 12.11.1913 c) 12.11.1913							
								a) 12.11.1913 b) 12.11.1913 c) 12.11.1913		a) 12.11.1913 b) 12.11.1913 c) 12.11.1913							
								a) 12.11.1913 b) 12.11.1913 c) 12.11.1913		a) 12.11.1913 b) 12.11.1913 c) 12.11.1913							
								a) 12.11.1913 b) 12.11.1913 c) 12.11.1913		a) 12.11.1913 b) 12.11.1913 c) 12.11.1913							
								a) 12.11.1913 b) 12.11.1913 c) 12.11.1913		a) 12.11.1913 b) 12.11.1913 c) 12.11.1913							
								a) 12.11.1913 b) 12.11.1913 c) 12.11.1913		a) 12.11.1913 b) 12.11.1913 c) 12.11.1913							
								a) 12.11.1913 b) 12.11.1913 c) 12.11.1913		a) 12.11.1913 b) 12.11.1913 c) 12.11.1913							
								a) 12.11.1913 b)									

Do Zarządu Gminnego

w Drzewica

Imię i nazwisko Israel Jaser Cygielman

Zamieszkał we wsi Drzewica

Gminy Drzewica

PODANIE

Uprzejmie proszę o wydanie mi dowodu osobistego

1. Nazwisko i imię Israel Jaser Cygielman
2. Data urodzenia 16 Marca 1893
3. Miejsce urodzenia Drzewica
4. Imiona rodziców Chil i Cerkka
5. Zawód Kupiec
6. Stan rodzinny święty
7. Miejsce zamieszkania Drzewica
8. Miejsce zapisania do ksiąg stałej ludności Drzewica

RYSOPIS:

Wzrost średnie Włosy szatyn Znaki szczególne

Twarz podtętna Oczy brązowe

Przytem załączam: metryka urodzenia i 2 Fotografia

Dnia 7 stycznia 1937 r.

Israel Jaser Cygielman
podpis

Urząd gminy Drzewica

Otrzymałem dnia 8 stycznia 1937 r.

L. 154 załącz.

otrzymałem dnia 8 stycznia 1937 r.

Israel Jaser Cygielman
podpis

Pobrano zł. — gr. 60 zwrotu kosztów wydania dowodu osobistego

Nr. 154 kwitariusza opłat kancelaryjnych.

w o g t

Wydano dowód osobisty na podstawie:

1. Księgi meldunkowej Nr. 193 r. 1 str.
2. „ stałej ludności wsi Drzewica gminy Drzewica powiatu Drzewica
3. Wyciąg z ksiąg ludności wsi Drzewica str. 1

Do Zarządu Gminnego

w Orsewinie

Imię i nazwisko

Lewi Zosel Rosen

Zamieszkał we wsi

Orsewinie

Gminy

Orsewin

PODANIE

Uprzejmie proszę o wydanie mi dowodu osobistego

1. Nazwisko i imię

Rosenbaum Lewi-Zosel

2. Data urodzenia

1111 października 1917

Do Zarządu Gminnego

w Drewnicy

Imię i nazwisko Władysław Stankowski

Zamieszkał we wsi Drewnica

Gminy Drewnice

PODANIE

Uprzejmie proszę o wydanie mi dowodu osobistego

1. Nazwisko i imię

Stankowski Władysław

2. Data urodzenia

25 grudnia 1871 r.

3. Miejsce urodzenia

Drewnica

4. Imiona rodziców

Wiktory i Franciszka

5. Zawód

rolnik

6. Stan rodzinny

żonaty

7. Miejsce zamieszkania

Drewnica

8. Miejsce zapisania do ksiąg stałej ludności

65. Drewnice Str. II. A-34

str. 226.

RYSOPIS:

Wzrost

170 cm

Włosy

ciemne

Znaki szczególne

Twarz

czysta

Oczy

niebieskie

Przytem załączam:

metrykę urodzenia

Dnia

24/11

1937 r.

W Stankowski

Zarząd gminy Drewnica

otrzymał dnia

24/11

otrzymałem dnia

24/11

1937 r.

Pobrano zł.

60

zwrotu kosztów wydania dowodu osobistego

Nr.

179

kwitariusza opłat kancelaryjnych

Wydano dowód osobisty na podstawie:

3. Wyciąg z ksiąg ludności wsi

1. Księgi meldunkowej Nr.

193 r.

Nr.

str.

2. „ stałej ludności wsi

gminy

Nr.

str.

powiatu

Do Z

W

P O

Uprzejmie proszę o

Do
Zarządu Gminnego
(w Dzewicy)

Imię i nazwisko Rosa Lechackowska
Zamieszkała we wsi os. Dzewica
Gminy Dzewica

PODANIE

Uprzejmie proszę o wydanie mi dowodu osobistego.

1. Nazwisko i imię Lechackowska Rosa
2. Data urodzenia 12 kwietnia 1917 roku
3. Miejsce urodzenia os. Dzewica, gm. Dzewica
4. Imiona rodziców Bere i Rudolfa - ojciec z Petersburga
5. Zawód przy robotach
6. Stan rodzinny panna
7. Miejsce zamieszkania os. Dzewica
8. Miejsce zapisania do ksiąg stałej ludności sekcji mieszkaniowej w os. Dzewica, gm. Dzewica

RYSOPIS

Wzrost średni
Twarz owalną
Włosy czarna
Oczy brzo

Znaki szczególne

Załączam: 2 fotografie i 1 starą matkę urodzenia

Dnia 18 kwietnia 1936 r.

(podpis)

Rosa Lechackowska

Dowód osobisty Nr. 1036 183940-typa B. otrzymałem, dnia 18 / IV - 1936 r.

(podpis)

Rosa Lechackowska

Pobrano 60 gr. zwrotu kosztów wydania dowodu osobistego.

Kosztów Nr. 36 kwitariusza opłat kancelaryjnych.

Wójt gminy

[Podpis]

Dowód osobisty wydany na podstawie

1. Księgi meldunkowej L. 193 roku

2. " stałej ludności wsi

N. str.

3. Wyciągu z ksiąg ludności wsi

Nr. str.

gm.

pow.

Z A P R O S Z E N I E
=====

Niniejszem mamy zaszczyt zaprosić W.P. na Zebranie, mające się odbyć w D r z e w i c y w dniu 19 czerwca r.b. o godzinie 11-j w sali szkolnej, na którem to zebraniu omówiona zostanie sprawa urządzenia w Drzewicy manifestacji ku czci ś.p. Ministra Spraw Wewn. Bronisława Pierackiego.

Drzewica, dnia 18-VI-1934 r.

Sekretarz:

=====
WW.PP.

- 1/ Ks. Stanisław Klimecki *Ka. St. Kl. Dziek. Dek. Skrzy.*
- 2/ Kazimierz Kobylański
- 3/ Dr. Wincenty Napora
- 4/ Franciszek Dąbrowski
- 5/ Grzegorz Kostiuł
- 6/ Stanisław Wieczorek
- 7/ Franciszek Łęgosz
- 8/ Franciszek Masztalerz
- 9/ Rabin B. Sochaczewski
- 10/ Michał Niewiadomski
- 11/ Dawid Szysler
- 12/ Przedstawiciel Straży Ogniowej
- 13/ Przedstawiciel Gm. Komitetu BB.WR.
- 14/ Przedstawiciel Związku Strzelckiego
- 15/ Przedstawiciel szkolnictwa

16/ Przedstawiciel Związku Rezerwistów

17/ Przedstawiciel P. C. K.

18/ Przedstawiciel L. O. P. P.

19/ Przedstawiciel L. M. i K.

20/ Władysław Pronobis

21/ Przedstawiciel Kół Młodz. Wiejsk.

22/ Przedstawiciel Zw. Pracy O.K.

[Handwritten signatures and notes in the right margin, including a large signature at the top and several smaller ones below it.]

ZARZĄD GMINNY
W DRZEWICY
powiat Opoczyński

L. 28/3/39

Os. Drzewica, dnia 19-VI-1934 r.

Do

PANA STAROSTY POWIATOWEGO

W O P O C Z N I E

Zarząd gminny donosi, że w dniu 19 czerwca r.b. odbyło się w Drzewicy w sali szkolnej zebranie przedstawicieli społeczeństwa i organizacji z terenu tutejszej gminy, na którym postanowiono wysłać na ręce Pana Prezesa Rady Ministrów Profesora Dr. Leona Kozłowskiego depeszę w związku z tragiczną śmiercią ś.p. Ministra Spraw Wewnętrznych Generała Bronisława Pierackiego. Odpis depeszy w załączeniu.

Zebrani uczcili pamięć zmarłego na posterunku Ministra Bronisława Pierackiego przez powstanie i 1 minutową ciszą. Oprócz tego przedstawiciele społeczeństwa i organizacji społecznych - postanowili urządzić w dniu 24 b.m. w Drzewicy żałobną manifestację ku czci ś.p. Ministra Pierackiego według dołączonego do niniejszego programu.

W ó j t:

/ Jan Byk X

Sekretarz:

/Leon Michnicki/

Zał....

P R O G R A M

manifestacji żałobnej w DRZEWICY

ku czci ś.p. Ministra Spraw Wewnętrznych Generała Bronisława Pierackiego

D Z I E Ń 24 czerwca 1934 r.

- 1/ godzina 8 m.30 Zbiórka wszystkich organizacji i społeczeństwa na Placu Marszałka Piłsudskiego,
- 2/ " 9-ta Wymarsz organizacji i społeczeństwa do kościoła - msza św. - żałobna, kazanie,
- 3/ " 9 m.45 Wymarsz z kościoła na Plac zbiórki, ustawienie organizacji i publiczności,
- 4/ " 10-ta Przemówienia: 1/ wygłoszą Michał Niewiadomski z Drzewicy i 2/ p. Kazimierz Banach, kierownik Uniwersytetu Ludowego w Radzicach,
- 5/ " 10 m.30 Odegranie marsza żałobnego przez miejscową orkiestrę,
- 6/ " 10 m.35 Rozwiązanie manifestacji.

Za K O M I T E T:

Drzewica, dnia 19-VI-1934 r.

Pan Prezes Rady Ministrów
Profesor Dr. Leon Haszowski

Warszawa

Imieniem całego społeczeństwa i gani-
zacji społecznych Gminy Przewica,
forału opoczyńskiego, dotknięci do
głębi schyłem morderstwem dokonaniem na
wacie s. p. Ministra Spraw Wewnętrznych Generała
Bromisława Pierckiego, składamy wy-
razy najgłębszego bólu i smutku, który
okrywa ciałą Przecypnitym, zapewnijac
gotowosc do czynnej walki z grabieżcami
Polski.

Wojt Gminy Przewica. J. K.

Gminny Komitet B. B. W. R. Leon Incheburz
Poradja tymi kół

Lwiazek Strzelecki: Leon Incheburz

Lwiazek Decernitor: J. Dębski

Stara Przewica: J. Dębski

Lwiazek Pracy obywat. iobiet: J. Dębski

Lwiazek Pracy obywat. iobiet: J. Dębski

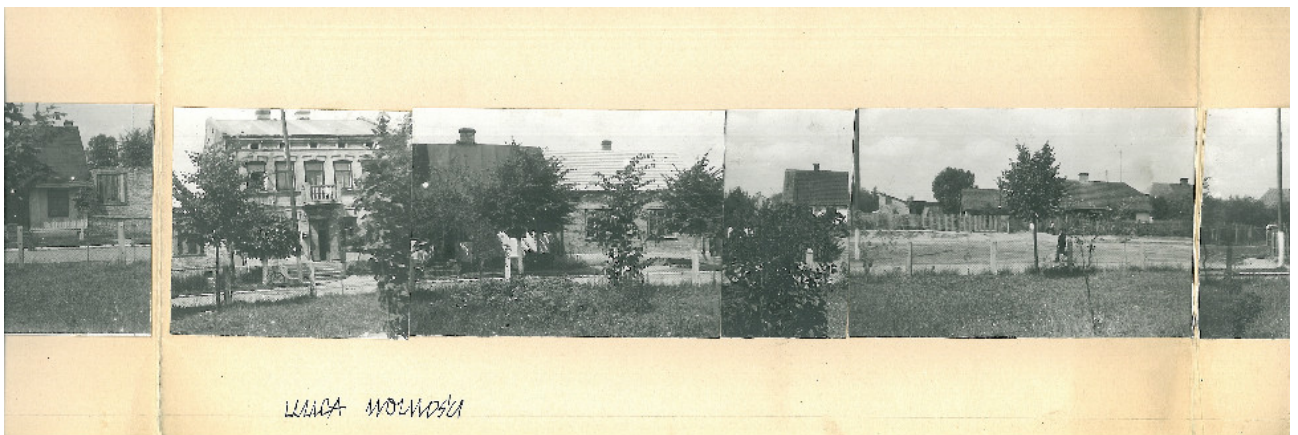
Kółka Rolnicze: J. K.

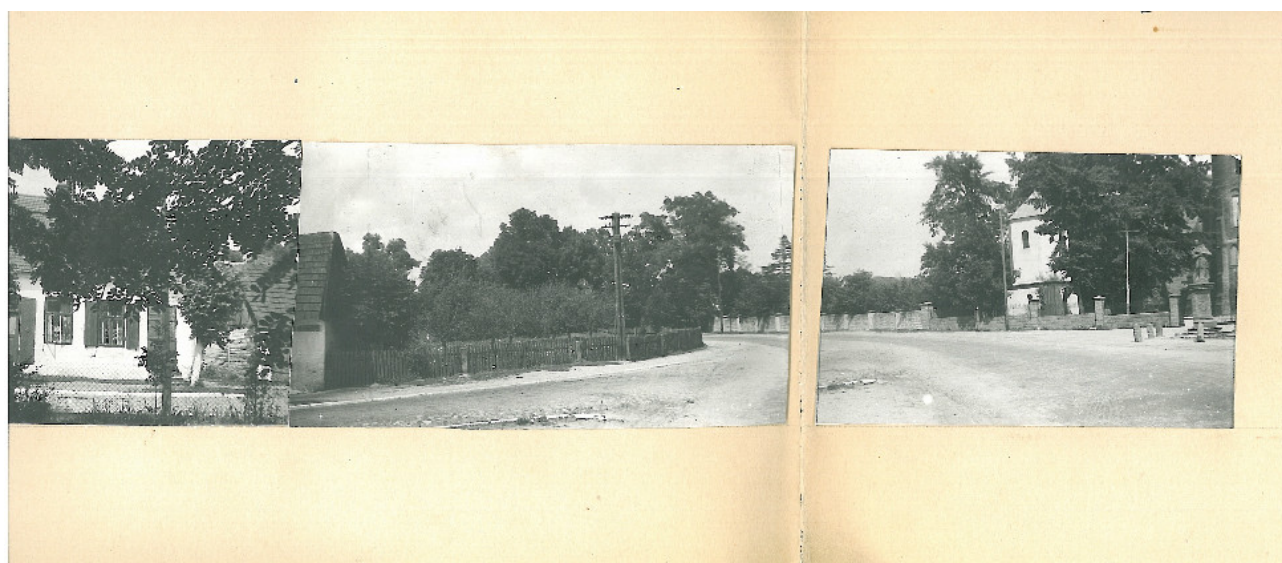
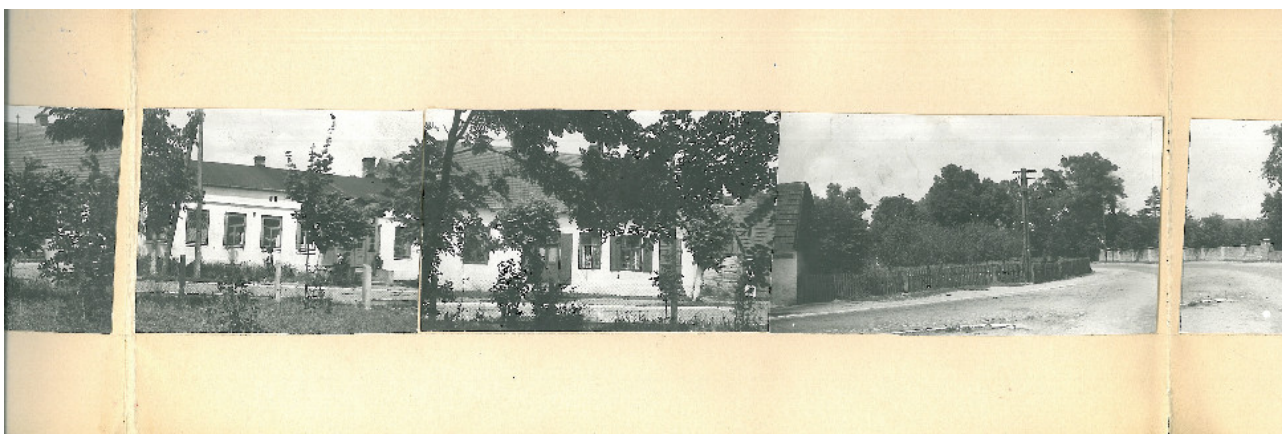
Liga Morska i Kolarzka: Leon Incheburz

J.

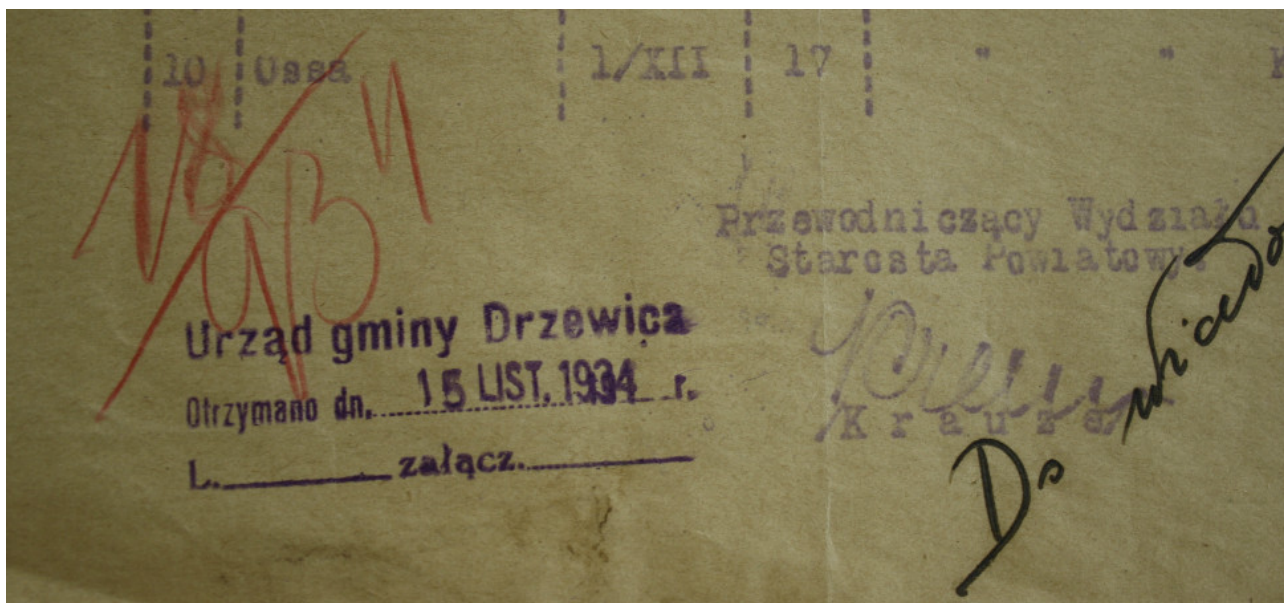
A jak wyglądała Drzewica niemal siedem dekad temu? Nie wszyscy współcześni mieszkańcy miasta mogliby rozpoznać jego centrum – Plac Wolności – uwiecznione na czarno-białej panoramie fotograficznej. Bezcennych choćby z punktu widzenia dziejów zabudowy Drzewicy materiałów, zachował się w aktach zespołu o nazwie „Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Opocznie”. Zapraszamy do próby identyfikacji wkomponowanych w obecny krajobraz placu obiektów o historycznym rodowodzie.

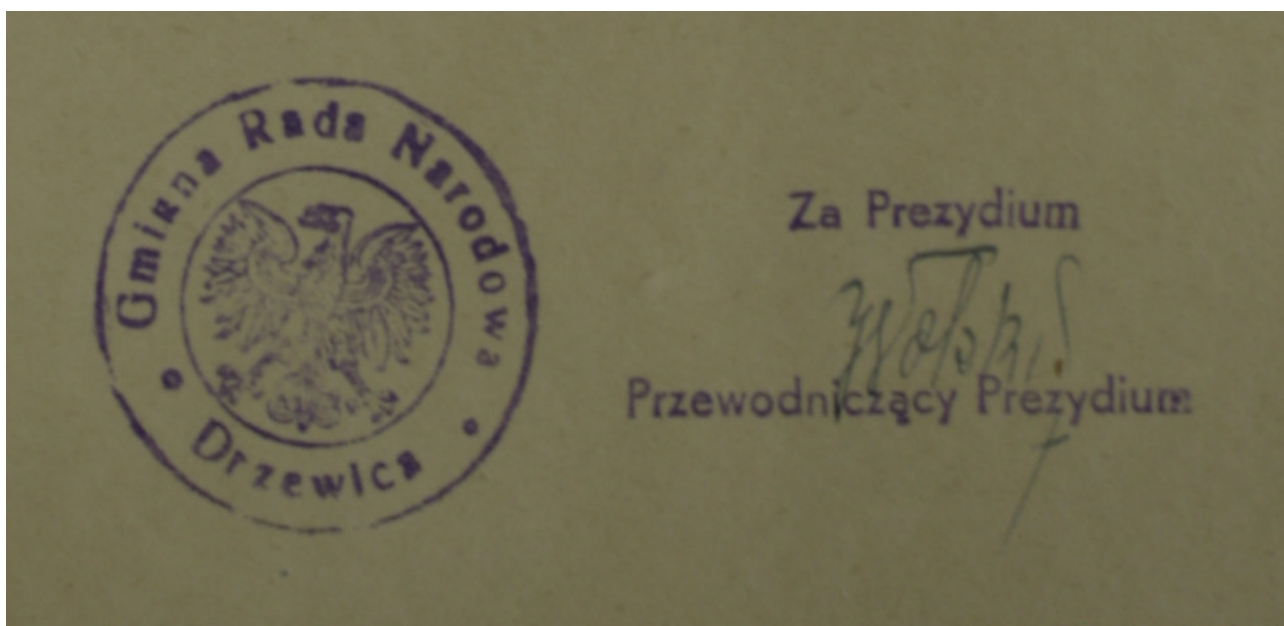

Na zakończenie nietypowy akcent – kilka przykładów odcisków pieczętek używanych przez drzewickich urzędników na przestrzeni XX w. Na szczególną uwagę zasługuje najstarsza pieczęć „Urzędu Gminy Drzewica” z lat 30. ubiegłego stulecia. Co warto zauważyć, zamiast obecnie rozpowszechnionego wizerunku „korony na wodzie”, w centrum pieczętki znajduje się nawiązanie heraldyczne do barw powiatu opoczyńskiego i przedrozbiorowego województwa sandomierskiego.

Wybrane przykłady nie wyczerpują oczywiście zasobu naszego archiwum pod kątem badań dziejów Drzewicy. Kolejne dokumenty, plakaty, mapy i fotografie oczekują na swych miłośników w zasobie Archiwum Państwowego w Piotrkowie Trybunalskim – Oddziału w Tomaszowie Mazowieckim. Warto badać i poznawać historię za pośrednictwem archiwaliów. Warto również zabezpieczać bezcenne pamiątki w postaci zdjęć, dokumentów, czy druków ulotnych które z czasem mogą okazać się ważnymi źródłami historycznymi dla kolejnych pokoleń badaczy.